

A
MASODIK IÓSEF
AZ
ELISTUM MEZEJÉN

1790.

A József Császár halála közön-
séges érzékenységet okoz. Egy ol-
lyan uralkodó a' ki a' maga ural-
kodásra való jutásának leg első
szempillantásaitól fogva fáradha-
talan volt a' maga Tartományai-
nak minden hibáinak orvoslásában
— a' kinek Lelke minden előre bé-
szivott bal vélekedéseken felül haja-
zott — a' Lelki-isméret 's gondol-
kozás beli szabadságot helyre álli-
totta — és mindég nagy buz-
gósággal igyekezett a' maga Há-
za, hatalmának fel - magasztalá-
sán, és meg erősíttetésén, 's annak

Ditsőségén — egész életében semmi veszedelemtől meg nem ijedt, és minden erejét testének 's Ielkenek reá szánta, hogy a' maga Jok féle fel tett szándékainak végét érje — mégis a' maga napjainak végén a' maga igyekezeteinek fel tett tzeljáltól olyan meszszére el maradt — azon felül utólyárais e' világról való el költözése előtt annyi Szomorúságokon 's Szenyvedéseken mentt keresztül — egy ilyen uralkodó, minden gondolkodni tudó embernek érzékenységet fel jerkenti.

A' következő Nemzettség tegyen ö rólla igaz itéletet, az gyalazza vagy ditsérje meg minden ö Tselekedeteit 's fel tett szándékait — de a' ki igazat akar vallani, azt
tsak

tsak nem tagadja, hogy ő bölcs és
vitéz ember volt, és Jokat kezdett
ollyan a' miből az a' Tartományainak
virágzó 's bődög állapotja követ-
kezett, a' mi ugyan tsak fél oldal-
ról látszik, de a' maga népét böl-
dogítani kívánó nemes indulatból
származott! Örökké emlekezetbe fog
az előtt maradni az ő neve — Ő
szabadította azt meg a' helytelen
vak buzgoság kemény uralkodása
alól — Ő szerzett annak lelki is-
méret és gondolkozás-beli szabad-
ságot — Ő mutatta meg az utat,
a' mellyen annak már most tsak bá-
tran kell előre menni, hogy a' ma-
ga Javát mindég nagyobb na-
gyobb tökéletejsegre, 's Bődögsá-
gát nevelhesse.

K H Á R O N.

Miólta az egyetlen egy Fridrik ide érkezett, azóta femmi nevezetes dolog nem tünt szemembe a' világ felöl való oldalon — de amott dél felöl látom hogy valami levegő égbeli jegy száll alá, a' melly olyan mint egy üstökös tsillág, a' mellynek haja 's farka van: kétség kívül a' Császár Második József jön abba ide.

M Á S O D I K J Ó S E F.

Jó napot édes Kháronom — el téréké még én?

K H Á R O N.

Az én tsónakom ugyan most úgy tele van, hogy majd el merül; de Felséged miatt nem fog el süllyedni.

Jó-

J Ó S E F II.

Mennyi árendát fizet Kend, Kháron Bátya ?

K H Á R O N.

Semmitse Felseges Uram. — Mivel a' mit a' Lelkek nékem adogatnak, mind szabad akarát szerint való ajándék ; nem férne az a' Minós igazságos vóltához , hogy a' mi az enyim ahoz közit tartana.

J Ó S E E II.

Mitsoda Lelkek gyültek ott öszve a' túlsó parton ?

K H Á R O N.

Felségedet várják ; a' Felséged Afzszony Anna Mária Theresia Császárnéis köztök van.

J Ó S E F II.

No — itt vagyunk már ! Édes Kháronom emlékezetnek okáért itt van egy Suferin — Ritka leffz ezután ez a' ne-me a' pénznek.

ELSŐ ÖSZVE TALÁLKOZÁS.

M Á R I A T H E R E S I A.

Különösen örülök, hogy az én kedves Fijamat, a' ki én utánam dicsőségsen uralkodott, a' Nagy József Császárt, láthatom.

J Ó S E F II.

Meg vallom igazán — szívesen kívántam volna, hogy Felségednek ez az öröme ez után húsz esztendővel esett volna.

M Á R I A T H E R E S I A.

Légy tsendességben! Leopóld mint végire hajtya 's tökéletességre viszi azt, a' mihez Te fogtál, 's abba kellett hagynod.

J Ó S E F II.

Kívánom énis, reménylemis, hogy az én Ötsém, a' ki mint Fejedelem az egész Európának kedvébe van, a' maga népét 's Tartományait boldogítani fogja, a' melly nékem mindenkor egyedül való tzelom volt.

M Á R I A T H E R E S I A.

Kintsem én azt el hiszem felölled. De mivel most csak magánosan vagyunk, kintelen

telen vagyok meg vallani, nekem úgy tetszik, hogy a' Te újjításaidhoz, javításaidhoz, igazításaidhoz igen hirtelen fogtál, minekelőtte még a' szükséges elegedendő készületek ezekre az hafznos újjításokra készen lettek volna; a' volt annak az oka, hogy eleinte a' mint reménytelen esett rajtok, mindeunek helyet adtak — de mikor azután gondolóra vették a' dolgot, a' Te ditsőséges uralkodásodnak a' vége felé minden békételenkedett és ellent állott.

J Ó S E F II.

Epen a' volt a' kiváltképen való oka annak is hogy az én egészségem annyira meg romlott. — Majd minden részeiben a' Tartományaimnak mozdulások támadtak — a' Belgák el szakadtak — a' Magyarok békételenkedtek — a' Mailandiaiak nyughatatlankodtak — Chek Országba mozdulásokra való készületek estek.

M Á R I A T H E R E S I A.

Keserves Jelek azok minden Fejedelmekre nézve, és a' Frantziák példájokat még minden Nemzettségek fogják kevetni — De itt közelit hozzánk Ferentz Császár.

Má-

M Á S O D I K ÖSZVE TALALKOZÁS.

Az előbbieket: Ferentz Császár.

F E R E N T Z C s á s z á r.

Jó szerentsével — Fijam József!

J Ó S E F II.

Atyam! — hufzonött efszendök et forgáfa után ismét látod a' Fijadat — de a' ki úgy jött hozzád, hogy uem min- denek egyformán elégedtek meg vele.

F E R E N T Z C s á s z á r.

Mi okon Fijam?

J Ó S E F II.

Mert az én halálom óráján nem fok okom vóltt rá, hogy az én fáradságos uralkodáfom dolgainak folyamattával é- pen meg elégedjem.

F E R E N T Z C s á s z á r.

Ki küfzködhetik az ellen a' mi ö reá ki vagon mérve! — A' Te igyekeze- teid ditséretre méltók vóltak — A' Te egyedül való fzándékok mindég a' vóltt, hogy a' Te népednek elő menetelit 's bóldogságát öregbitted. Az Historiák:

ba mindég meg marad néked az a' neved, hogy Te nagy és munkás Fejedelem voltál.

J Ó S E F II.

Leg alább belső képen tsendes az én I elkem, mert az én tzelom minden újjításaimbe 's igyekezeteimbe a' közönséges hafzonnak elő mozdítása volt — Az én képzelődéseim gyakran meg tsaltak engem — és most fok dolgozt más formán folytatnék.

F R R E N T Z C s á s z á r.

Sokszor úgy látzik hogy tsalhatatlannúl meg fog enni a' mit vár az ember, de a' dolog folytatása modja más formán ütt ki, és nem lehet az á' vége, a' melyet az ember magába fel tett. — A' ki Te utánad fog uralkodni, majd jobb módját találja a' dolognak, 's jobban meg főzi magában hogy vigye véghez azt, a' mibe Te bele fogtál.

J Ó S E F II.

Ha szájja izi fzerint volna néki mind az, a' mit én magamban előre fel tettem! annal igazabb nints femni, hogy ha a' mi uralkodásunk alatt lévő minden

Tartományok egy formán igazgattatnának, abból a' köz jó származna.

F E R E N T Z C s á s z á r.

Az igaz, hogy annál könnyebben mozgásba lehetne ejteni az egész alkotmányt, és annál jobban 's hamarább virágzó állapotba lehetne helyheztetni minden Tartományokat — de az egymástól annyira külömközö vólta mind azoknak az Austryai Házhoz tartozó Tartományoknak, sohasem engedi meg, hogy lábbra állhasson az az igyekezet, a' mellyhez Te olly igen ragaszkodtál — A' Magyarok — A' Lengyelek, — a' Csehek — a' Belgák mindég úgy fogják nézni a' ki azt próbálja, mint a' ki öket az ö Juffoktól és szabadságoktól akarja meg fosztani, és Járom alá vetni, és mindég lesni fogják az alkalmatofságót, hogy azt ki vethessék nyakokból —

J Ó S E F II.

Ha én még tovább meg maradtam volna a' felső világon, már el tökélttem magamban, hogy az egész Birodalomnak minden részeiből egy közönséges Gyülelést tartok, és reá veszem öket, hogy vegye-

vegyenek be valamelly egyenlő közön-
séges igazgatás módját.

F E R E N T Z C s á s z á r.

A' mostani környülállások szerint jó
vólna elől venni ezt a' Tanátsot ; de fé-
lő lenne, hogy az illyen közonséges gyűl-
lés a' Frantzia kaptára ütődne, és a'
Magyaroknak Lengyeleknek , Csehnek
fabadságra való vágyakodások világosan
ki mutatná a' fejét.

J Ó S E F II.

Én meg vallom ; a' szerint a' mint most
Europába forog a' dolog, inkább szeret-
nék a' Feje lenni egy olyan közonséges
társaságnak , a' melly belső erőn fundál-
tatik , és a' maga Fejedelmének illendő
Hatalmat 's méltóságot ad, mint ugy
uralkodni, hogy a' véghetetlen nehezsé-
gek soha meg nem szűnnek.

M Á R I A T H E R E S I A.

Amott jön az egyetlen egy Fridrik
felénk — d'Argens és Voltaire van vele.

J Ó S E F II.

Hogy mint van Felséged a' Királlyal?

Má-

M Á R I A T H E R E S I A.

Itt minden jól van egy mással, és itt Fridrik Király olyan jó Companiába való ember, mint e' felső világba volt a' maga Barátival.

H A R M A D I K ÖSZVE TALÁLKOZÁS.

---

*Az előbbiek. Az egyetlen egy Fridrik ;
Voltaire, és d'Argens.*

F R I D R I K.

Örvendek szívem szerint, hogy a' nagy József Császárt, ama Reformtort, itt láthatom. — Hanem valósággal nem gondoltam Kedves, hogy Felséged ilyen hamar utánam jöjjön.

J Ó S E F II.

Ki mondhatatlón örömem vagyok kedves, hogy Felséged társaságába érkezhettem. — Mielta utóljára együtt voltunk, azóta fok változás esett oda fel.

F R I D R I K.

Azt hallom — meg lehetős egyre máfra megyen minden dolog, és énnekem
így

úgy tetszik, hogy most minden Birodal-
makon, 's igazgatások módján rövid i-
dön fok változás fog esni.

V O L T A I R E.

Úgy látszik, mintha Európának min-
den Nemzetei, mióta az egyetlen egy
Fridrik el hagyta a' világot, rá untak
vólna a' Királyok egyedül való uralko-
dásokra.

J Ó S E F II.

Épen az Úr Voltaire Uram a' maga
írásai által éleltette fel mindenekbe a'
szabadságra való vágyakodást, a' melly-
ből származott a' mostani rendkívül való
izgás mozgás.

F R I D R I K.

De mitsoda újságot hoz Felséged? —
Mit tsinál az en Ötsém? — hogy viseli
magát? — hogy gazdálkodik?

J Ó S E F II.

Fridrik Vilhelm Király böltsen és sze-
rentséfen uralkodik — a' Hollandofok-
nak tseudefséget szerzett — Angliával,
és Hollandiával szövetséget kötött —
A' Lengyelek néki köszönhetik hogy if-
mét a' magok lábokra állottak — es a'

zon van épen, hogy Lengyel Orzággal is szövetséget szerezzen, a' melly szerint egy quadruplász Szövetség fog felállittatni.

F R I D R I K.

A' mind jó — De hát oda haza mint viseli a' Királyságot? — Hozza láté maga szorgalmatosan az igazgatás módjához? — Nem halgat az udvari hizelkedőkre? — Attyaé a' maga népének?

J Ó S E F II.

A' maga Nagy Bátyjának nyomdokai-be jár fáradhatatlanul — bölögittya a' maga népet — óltalmazza a' maga Tartományait, és mindég munkás azoknak bölögségoknak elő mozdításában.

F R I D R I K.

Örülök mikor ezeket hallom — Hát a' vallás felől való Rendelés meg vané még? — az nekem épen nem terzkésem szerént vólt.

J Ó S E F II.

Az tsak az országban virágzó Vallás meg maradása arant való buzgósóghól származott vóltt, már nem figyelmeznek arra olyan szorossan.

d' A R G E N S.

Már a' tizenhétzadik Száznak vége felé nem igen lehet az embereknek meghatározva eleikbe írni mit hidjenek, és őket a' következő dolgoknak félelemmel tellyes virása 's reménylése által venni arra, hogy erköltsökre nézve jó rendtartók 's engedelmesek legyenek. — A' nevelésnek jobb módjai — a' jobb rendtartás — a' köldülésnek és a' földhöz ragadott szegénységnek el távoztatása — többet használ az emberek erköltsök megjavítására, mint minden egyéb a' félelmeszerek, Minden rangban 's állapotban lévő emberek annyira megvilágítottak elméjekben, hogy lehetetlen őket többé Rendelések 's szerremények alá szorítani.

F R I D R I K.

Meg kell bethülni a' körefztyén valást, és meg maradni a' mellett, csak hogy senkinek Lelki ismeretén nem szükség erőszakot tenni, hanem gondolkodjon kiki szabadon.

F E R E N T Z C s á s z á r .

De tsak vallyátok meg ti Böltsek, hogy ti a' ti tudományotoknak el terjesztésével okoztátok épen azt az elme szédelgését, a' melly most mindenütt uralkodik, a' melly miatt az erköltstelenség és vétkes szabadság annyira el hatalmazott, hogy azt gondolja minden, hogy a' gondolkozás béli szabadsággal együtt jár a' törvény nélkül való életnek szabadsága is, a' melly miatt világos hogy az emberek közt nagy kár és tévelygés vagon.

V Ó L T A I R E .

Felséges Uram! mi azt sohafem prédikáltunk, hanem az egymásnak el türesét 's el szenyvedését; és az igazgatófok módjának meg jobbitását; hogy olat kellene fel állítani, a' melly jobban meg egyezne természeti állapottyokkal az embereknek, a' kik mindnyájan úgy születtetnek, mint szabadofok — Ha ezt a' tudományt az emberek nem jól fordították a' magok hatznokra, mi annak nem vagyunk okai.

F R I D R I K.

Valósággal ha ezek az Apostolok azt nem prédikálták volna, hogy el kell törnünk egy mást — sok Nemzettségek ismét abban az ostobaságban estenek volna visszra, a' mellyben heverték az el múltt száz esztendőekben — Hogy az elmének meg világosodása által fel serkent az emberekben a' szabadságra való vágyakodásis, annak természet szerint úgy kellett lenni. En azt tartom leg jobban tselekednék a' Fejedelmek, ha most ezzel az alkalmatofsággal élnének, és az alattok való nemzettségek meg egyezésével, rá venneek magokat, hogy az igazgatás módján változást tegyenek — mert a' régi mód szerint csak ugyan nem maradhat az már loká.

J Ó S E F II.

Énnekem ha csak ugyan változtatást kellene tenni az igazgatás módján, hajlandóbb vólnék az Angliai rend tartásfra, mint arra a' mi most áll fel Frantzia Országba : a' Királyi Szek Angliába, olyan méltósággal, ditsöfseggel és Hatalommal bir, mint a' minémü meg kívántatik annak

nak az hatalomnak felséges vóltához ,
a' melly arra vigyáz , hogy a' parantso-
latok meg tartásanak.

F R I D R I K.

A' Frantziákis jobban fognak még kö-
zelíteni az Angliai rendtartáshoz , 's azt-
is kerülni , a' mi abba hibás.

F E R E N T Z C s á s z á r .

Amott jön a' Fő Hadi Vezér , Hertzeg
Lichtenstein felénk.

N E G Y E D I K

ÖSZVE TALALKOZÁS.

---

*A' második József. Hertzeg Lichtenstein
Károly.*

K Á R O L Y H E R T Z E G .

Sietek hogy alázatosan udvarollyak Fel-
ségednek.

J Ó S E F II.

Minden tzerimónia nélkül! — Jó hirt
hozok a' Hertzegnek a' mi hadi dolga-
ink felöl.

B a

Ká

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Reményilem mindazáltal, hogy felséged nem a' Lógerből, vagy nem valami ütközetből költözött erre a' világra.

J Ó S E F II.

Nem szinte — már darab ideig ismét Bétsbe voltam Lascyval, és ott betegeskedtem, mivel a' Hadakozás miatt való fok strapátzia utol értt.

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Kóburg Hertzegnek és Laudonnak a' győzedelmeiről, 's vitézségéről fokat hallottam az ide érkezett Lelkektől — Ezek a' Férjfiak óltalmazták meg az Auszriai Ház betsületit, adja Isten, hogy mind a' ketten még foká teheffenek szolgálattot — mert most kétség kívül lesz szüksége Auszriának a' vitéz Generálisokra.

J Ó S E F II.

Ha azokból a' Jelekből lehet itélni a' mellyek az én ki múlásonkor fel tetfettek, most gondolkodóba lebet esni. — Egynehány Udvaroknak egymással való öfzve szövetkezések — Frantzia Ország külső állapottyának meg változáfa

fa — az én Tartományimba való belső békételességek 's nyughatatlanságok — ezek miatt mind lehet félni hogy valami Fordulás ne essen —

K Á R O L Y H E R T Z E G.

En azt gondoltam, hogy Felsőged a' békeféség híret hozza ide; mert a' Törökkel már most tsak meg kell békélni, hogy az Auszriai Háznak tele ne legyen mind a' két keze, 's jobban hozzá láthaffon ahoz, a' mihez már most kell nyúlni.

J Ó S E F II.

Ha más Fejedelmek meg nem akadályoztatták volna a' Bekeféség fzerzést, már eddig meg volna: most pedig már félek, hogy nem nagy hasznával fog esni az én Háznak, a' mit el foglaltunkis nehezen marad meg nállunk.

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Azok a' fok felé való' kapások a' melyeket most némelly Europai Udvarok az Auszriai Háznak okoztak, a' Török Császár kedvéért, alkalmasint olyanok, hogy azok miatt a' két Császári Udva-

roknak hadi dolgaik nem folyhatnak olyan elő menetellel mint kellene.

J Ó S E F II.

Már azon hadd törje a' fejét az Ötsém Leopóld; majd utánna lát Ő, hogy az Auszriai Ház Ditsőséégébe tsonkulás ne essen. — De a' mint látom, külön válik amott Fridrik Király, és ide jön.

Ö T Ö D I K

ÖSZVE TALALKOZÁS.

---

*Az egyetlen egy Fridrik, a' Második
József.*

F R I D R I K.

Károly Hertzeg, a' kivel most beszélgetett Felséged, nem igen szerentsés volt a' Táborba.

J Ó S E F II.

Sohase volt az előtt többször ellenség előtt, 's egyéb arántis, a' mint gondolom, nem volt előre jól ki tsinalva a' dolog.

F R I D R I K.

Az addig igaz — A' Törökkel épen különösen kell hadakozni — Meg mutaták

ták azután Kóburg és Laudon, hogy kell
ő velek bánni — Rajtok kell ütni ke-
ményen, ha az ember valamire akar
menni velek, és az ő dühösségeket ki-
állani. —

J Ó S E F II.

Ha az én szövetségeseim eleinte job-
ban meg fogták volna a' kard markolat-
tyát, miis fokkal többre mentünk vol-
na — de most már csak azt kívánám,
hogy lenne meg a' békeesség.

F R I D R I K.

A' Törökkel való békeességre sohase
vólt nagyobb szüksége az Ausztriai Ház-
nak, mint most, mert egyébaránt néta-
lám fok zürzavarba ejti magát — a' Mos-
quának ma hólnap majd arról kell gon-
dolkozni, hogy magát óltalmazza, mert
kétség kívül az én Ötsém, és a' Len-
gyel tesznek rólla, hogy a' Mosquák
többre ne menjenek.

J Ó S E F II.

Azt nem tudom ígérheté magának va-
lamic a' Pruffiai Király még most, a'
Lengyel Szövetségre nézve — a' Len-
gyelek alig ébredtek fel még a' magok

álmokból — a' Katonájoknak fele alig van kéfzen — Még nints bizonyos jövedelem meg határozva, a' mellyből ki tellyen a' 'söldjok — és mindöszveis tanúlatlan 's szokatlan nép, a' mellynek a' Hadi Vezér az hadakozásba tsak annyi hasznát veheti, mint a' Tatároknak.

F R I D R I K.

Abba nints semmi hiba! A' Lengyel most a' maga szabadsága 's hazája mellett hartzol; ebben az hazafiúi indulattól való el ragadtatásában örömeft alája veti magát a' Katonai regulának, és az hadi strapatziákoz szokik.

J Ó S E F II.

A' Mosquán ki adtak a' Lengyelek', majd meg érzik hogy nyughatnak a' Pruffus aranyék alatt: kétség kívül Gallitziárais van a' szem.

F R I D R I K.

A' Pruffust a' mi illeti, az sohase lesz olyan terhére Lengyel Országának mint a' Mosqua volt. — a' Berlini Udvar sohá maga szabad akarattya szerint nem teszen köztök rendeléseket — mindent magok jó tetszésekre fog bizni.

Jó-

J Ó S E F II.

Igenis hogy szöri mentibe fognak velek bánni, kedvezni fognak nekik, hogy mindennek a' legyen a' vége, a' mire tsélóznak.

F R I D R I K.

Miért neis segitené az amber jó tanáttsal a' maga szomszédját, a' ki a' világi dolgok folytatásába nem olyan járatos? — Lengyel Ország még hatalmas Ország, segithet magán fokát, és van módja hogy annyira menjen, hogy Európába tekintetet szerezzen magának — es ilyen meg újjúltt állapottyában, ha 100. ezer embert ki állithat, jót segithet a' maga Szomszédján, a' kivel szövetséget köt. — Ditsérem az Ötsém eszét, hogy a' környül álláfokkal így tudott élni, és az Angliai, Prussiai, Hollandiai, és Lengyel Országi quadrupla szövetség, mindég kardot mérhet a' két Császári Udvarokkal.

J Ó S E F II.

Hollandiával nem sokra lehet menni — Az az egy maroknyi Hollándiai Katonáság mit segit?

F R I D R I K.

A' szárazon a' Hollándiai Katonáság nem fokot ér — de ha az Angliai 's Hollándiai hajós fereg egyesül öszve áll, tsak hamar keresztül megyen a' Mosqua és Dániai feregen, és a' Néwa partyán köt ki.

J Ó S E F II.

Mig a' dolog annyira menne, az alatt Frantzia Ország rendbe szedi magát, és a' Spanyollal öszve állván meg gyengiti az Angliai és Hollándiai feregenek az erejét.

F R I D R I K.

Frantzia Ország húsz esztendő el forgása alatt nem lép ismét oda fel, az honnan le esett, a' Spanyolis mind öszve se fokot ér.

J Ó S E F II.

Utóljárais meg felelne a' Mosqua az Auszriai Házzal együtt tsak magais, a' szövetséges Udvaroknak, és minden szándékokat semmive tenné.

F R I D R I K.

Tisztelem betsüllöm a' Mosqua Czárnét; nagy lelkü Aszszony, Fejedeleme-
nek

nek született, olyan dolgokat vitt véghez, a' mellyekben akármi Férjfi meg bukhatott volna — de most meg változván az állapotya Lengyel Országának, a' Czárnénak a' maga erejét, Prussia, Lengyel Ország, és a' Svekus ellen, annyi felé kell osztani, hogy az Austriai Ház a' vele való Szövetségnek semmi hasznát nem veheti.

J Ó S E F II.

A' mint látom az egyik Lélek, a' melly felénk jön, Daun, a' Fő Hadi Vezér.

F R I D R I K.

Igenis, ő az — az a' hajdani híres Austriai Késedelmező Fabius.

J Ó S E F II.

Még vagy ketten vagynak vele.

F R I D R I K.

Az ott középbe, egy igazi nagy Vitéz, a' híres Eugenius Hertzeg — a' másik pedig, a' Magyar Kronikába hasonlóképen híres Rákótzai Hertzeg.

H A T O D I K
ÖSZVE TALALKOZÁS.

---

*Az előbbiek. Eugenius Hertzeg. Daun.
Rákótzsi.*

EUGENIUS HERTZEG.

A lázotos Szolgája Felségednek.

F R I D R I K.

Ez a' vitéz volt annak idejében az
Ausztriai Háznak Szerentsés Tsillaga. —
Ez az a' Férfiú, a' ki a' Várbéli Fő
Hadi Vezéreket az ágyból húzta ki!

J Ó S E F II.

Tudom! Villeroat Cremonába. — Pe-
dig hogy láthatom a' Hertzeget! — Mitt
tart a' Hertzeg a' mi két esztendei Ha-
dakozásunkról a' Törökkel?

E U G E N I U S.

Az elsőről nem mondhatok semmit,
mivel abba nem történtt semmi; a' má-
sodik akárhova oda illik. —

J Ó S E F II.

Úgyé hogy még tsak vagy kétszer kel-
lene úgy, 's mindjárt a' mienk lenne
Constantinápoly?

EU.

E U G E N I U S.

De bezzeg a' mostani környülállafok szerint, a' mennyi felé fúrják a' két Császári Udvarnak a' fülét, mind addig van minden gyözedelem.

J Ó S E F II.

Hát Daun Uram hogy mint van?

D A U N.

Felséges Uram, itt senkinek semmí baja; mulattság elég van.

F R I D R I K.

Kedves! ez úttal nem adott Felséged a' Fő Hadi Vezérjeinek szenteltt Kardokat.

J Ó S E F II.

Az olyan vakító bolondság nem módi már. A' magunk Fabrikánkba olyan jó Kardnak való atzélokot tsinálnak már most, hogy a' Fő Hadi Vezéreinknek nem szükség Rómából hozatni.

D A U N.

Az én idöembe még, az a' féle Histo-riátskák fokot tsináltak a' köz legénybe.

J Ó S E F II.

Hát Hertzeg Rákózi ellenségeé még az Ausztriai Háznak?

Rá.

R Á K Ó T Z I.

En sohase voltam ellensége a' Fejedelem személyének, hanem azoknak az előre ki tsinált dolgoknak voltam ellensége, a' mellyeket akkor az Auszriai Ház résziről az én kedves Hazám ellen akartak véghez vinni.

J Ó S E F II.

Azt gondoltam hogy a' Hertzegnek a' fejéből ki gözölgött már ennyi idő alatt a' szabadságnak szintén az el ragadtatásig való kívánása. De még mostis az akkori boszszú álló indulatainak tüze látszik a' Hertzeg beszédéből.

R Á K Ó T Z I.

Arra tzelez Felséged, hogy én akkor vakmerően az egész Auszriai Házat ki akartam irtani; ráis mentem volna, ha Bonneval Kapitány el nem árultt volna bennünket, hogy öszve esküdtünk.

J Ó S E F II.

Igen kegyetlen, és az emberi indulatokkal ellenkező igyekezet volt az, egy egész uralkodó Familiát ki akarni irtani, tsak azért, mert annak a' Feje, a' maga Magyar Országai Birodalmát olyan for-

formán akarta igazgatni, mint a' maga több Tartományait.

R Á K Ó T Z I.

Az igaz hogy a' Magyarok örökölen által adták az Auszriai Háznak a' Királyságot, de azért nem volt juffok a' Fejedelmeknek mi rajtnnk úgy uralkodni a' mint nekik tetszett, hanem el volt végezve, hogy keljen az Országot igazgatni, és tsak a' szert és nem más módon uralkodhattak mi rajtunk.

J Ó S E F II.

Jó hogy a' Hertzeg most a' felső világon nints, mert még jobban fel lovalná a' zúgolódó Magyarokat, a' maga harfogásával.

R Á K Ó T Z I.

Ugy hiszem hogy nállam nélküli akad a' ki útát mutaffon nekik, és mind azokat a' méltatlanságokat, 's tsonkúláfokat, a' mellyeket addig kintelenek voltak szenyvedni, tovább nem szenyvedik.

J Ó S E F II.

Elég engedelmefféggel voltam már én arántok, mivel olyan nagyon vitatták a' dolgokat — Nekem minden tzelom tsak

tsak a' vóltt, hogy az Ország bóldogúljon — ha igazat kell vallani tsak fel vagynak lovalva.

R Á K Ó T Z I.

A' mennyire én a' magam Nemzetemet ismerem, bizonyosan a' magok erejeknek, 's igazságoknak érzése éleszti őket — Ha valamelly Nemzetnek nem szabad a' maga szokott ruhájába jární — a' maga született nyelvén, vagy szokott nyelvén beszélni — a' maga szokása szerént Gyüllést tartani — ha az ö Királyi Koronáját, mellyet mindég úgy tartott, mint Ország Kintsét, el víszik — egyéb tsonküláfokat el halgatván — mind ez nem elegségesé arra, hogy ö neki az ö szabadságai eszébe jussanak?

J Ó S E F II.

A' Magyar Nemzet meg tudja azt már most gondolni, hogy az éfélékért nem illő pártot ütni. Mivel kívánságára, minden szabadságait vízsza nyerte rész szerint, ez után a' többitis vízsza nyeri, azzal vége szakadtt minden zúgolódásnak.

F R I D R I K.

A' Magyar Nemzet vitéz Nemzet, a'
melly az Ausztiai Ház mellett mindég hű-
ségesen szolgált, 's meg érdemli hogy
tsinnyán bánnyanak vele.

J Ó S E F II.

Ismét jönnek valakitsodak.

F R I D R I K.

Hertzeg Choisöl az; Rufsó van vele
és Voltaire.

H E T E D I K ÖSZVE TALALKOZÁS.

---

*Az egyetlen egy Fridrik- A' második Jó-
sef. Choisöl. Rufsó Jakab János.
Voltaire.*

J Ó S E F II.

Jó napot Uraim! — Mit mond a' Her-
tzeg a' Frantzia Országai változásokra?

C H O I S Ö L.

Azon épen nem tsudalkozom, hogy
ki fakadtak, de azon igenis, hogy ré-
gen ki nem fakadtak.

V O L T A I R E.

Az okok reá, igenis hogy már régen meg voltak — Mert kétség kívül nem lehet nevezni egy Országot is Európába, a' mellynek a' Fejedelmei nagyobb Sardanapalufok és a' mellynek nagygyai, a' kiken meg fordult az Ország igazgatása, útállatofabb kemény uralkodók voltak volna, mint Frantzia Országba.

F R I D R I K.

A' mi a' Fejedelmeket illeti, meg engedem; mert ha nem minden, leg alább fok függ a' Királynak maga tulajdon személyétől — Bizonyos személy-béli tulajdonságok nélkül, a' mellyeket mint a' természetnek és a' mesterségnek keze szennyei meg kívántatnak a' Fejedelemben, nints mód benne hogy a' Király bátorságosan uralkodhasson — A' Királyt nem lehet készíteni, születik ő.

R U S S Ó.

Az igaz módja az Ország igazgatásának 's fen tartásának soha se volt meg Frantzia Országba — Az Biradalom szélesítésének nagy kívánsága miatt igen meg erőltették magokat, az honnan

ter-

természet szerint belső erőtelenség következett.

V O L T A I R E.

És mindég olyanokon fordúlt meg a' dolog, a' kiknek nem fok vóltt a' fejekbe, a' kik a' magok házokatis alig tudták igazgatni, és a' kiknek minden igazgatáfok, érötlenségből, veszekedésből, egy más alá való áskálódásból, 's uralkódásra vágyódó tselekedetekből állott.

C H O I S Ö L.

De hát hogy lehetet kívánni, hogy a' hajdani idökben a' Frantzia Ország igazgatói ne olyanok lettek volna — Nem tsak magával a' Királlyal vóltt nekik ügyök, hanem a' fok temérdek udvari hizelkedökkel, Dámakkal, a' Királyok Szeretöikkelis — ezek mind egy más ellen áskálodtak, követ fújtak — természet s szerint nekikis viszont ugyan azt kellett mivelni.

R U S S Ó

Egy szóval az egész dolog nem ért egy babot. Az igazgatás módja rosz vóltt, — a' Törvényi igazság ki szol-

gáltatása rossz volt — Pénz nem volt — A' fok adótság — a' fok adó — a' fok nyomorgatás — Kegyetlenség — e' volt mindég a' Frantzia Ország állapottyánnak a' képe.

F R I D R I K.

Igen szükséges volt, hogy egy ilyen idétlen Rendtartás újjonnan szülessen, és mikor az Ország tagjai öszve gyültek, nem lehetett egyebett várni mint hogy a' Gyüllés, nem tsak a' népnak magános panaszairól tegyen, hanem hogy az egész Ország állapottyát más formára vegye, a' melly ahoz legyen alkalmaztatva, a' mire leg nagyobb szüsége volt Frantzia Orzágnak.

C H O I S Ö L.

És az Ország Gyüllése valósággal fokrais mentt, hogy ezt a' tzeljat el érje

R U S S Ó.

Tsak azt szerettem volna, ha a' magok tanátskodásaikbe, 's vegezéseikbe más módot tartanának; mert a' mostani nem leg jobb, és nem egygyez meg azzal, hogy a' tanátskozáfokra szabadság kívánatik — A' ki leg jobban, 's leg bátrab-

trabban tud verseket hirtelen tsinálni,
mindent meg állit a' Gyüllésbe a' mit
akar —

V O L T A I R E.

Az igaz — a' kinek leg nagyobb száj-
ja van, 's leg ravaszabb Prókátor, azé
mind a' dió fáig a' Gyüllésbe, a' többiek
pedig, a' kik a' kiabálást nem szokták,
sohasem adhatyák elő értelmeket — Il-
lendő dolog volna, hogy a' nagyobb dol-
gok aránt forba meg tudakoznának min-
dent, mi az értelme — és az ollyas dol-
gokon leg alább három nap egymás u-
tán rágódnának.

C H O I S Ö L.

Hát azután mikor lennének készen
mind azokkal a' főben járó dolgokkal? —

R U S S Ó.

Most már épen nints semmi okok fiet-
ni, mivel az egész Ország le tsendefe-
dett — Tsak azokon a' leg nevezete-
sebb dolgokon esnének hamar kereftül,
a' mellyek az Ország békeféségére 's jö-
vedelmére néznek.

F R I D R I K.

A' Király leg okofabban tselekedte azt mikor nem régibe fzemély szerint a' Gyűllésbe mentt, és elő szóval helybe hagyta, 's meg erőfitette a' Gyűllésnek minden végezéseit — ezen a' fundamentomon fog erősen állani az egész dolog, mert addig nem vóltt jó fundamentoma.

J Ó S E F II.

Úgy látszik el jött az idö, mellyben minden Nemzettségek a' magok juffokat 's szabadságokat, a' magok Fejedelmeiktöl, 's Uraiktöl, egyszerre vízfza kívánják —

V O L T A I R E.

Az egész Európában változásnak kell esni, és azok a' Fejedelmek fognak leg jobban járni, a' kik azt magok inditják el, és a' magok hatalmok a' latt való néppel újobban egygyeznek, hogy a' veszedelmes párt ütést el kerülhesék.

F R I D R I K.

A' mi Országunkhoz tartozó helyeken az nem igen lesz szükséges — Minden meg nyugszik az igazgatas módján —

nem

nem esnek semmi újjítások — minden tudja hova lesz a' pénz a' mi be jön, nem tékozztatik el mint más Udvarokba Szép Afzszonyokra, torokra, mulattságra — hanem az Ország hasznára tevődik le, 's arrais fordittatik — Most dolgoznak egy Törvény Könyv körül, a' melly a' mostani időhöz legyen alkalmaztatva — és az egész Ország dolgainak folytatásában igen jó rend tartatik

R U S S Ó.

A' mind jó; de végreis tsak ugyan minden Nemzetség kívánnya használni a' maga szabadságát, és a' Királyok birodalmának jármát, a' szabad akarat szerint való adó felvetést, és a' maga szabadságának fok más tsonküláfsait a' nyakából ki vetni.

J Ó S E F II.

A' Német Orzági Birodalomba az áféle változások nem olyan könnyen 's hirtelen fognak véghez menni, mint egyebütt. A' birodalomnak belső állapottya mindenütt akadályokat fog okozni.

V O L T A I R E.

Ahoz nem lehet igen bizni ; és a' Katonaság, ha tsak ugyan arra megyen a' dolog, inkább keresi a' maga hasznát, a' több népével együtt, mint a' Királynak tsak magának a' hasznával — bizonyittyák ezt az újjabb példák —

J Ó S E F II.

A' mint látom, ismét többen jönnek hozzánk.

F R I D R I K.

Abdul Hamid az, a' nem régen meghóltt Török Császár, a' ki a' maga szomszédját a' Császárt, leg alább az Elisium mezején személy szerint akarja ismérni.

NYÓLTZADIK
ÖSZVE TALÁLKOZÁS.

Az elébbiek. Abdul Hamid.

A B D U L H A M I D.

Jó szerentsével Nemeteknek nagy Császárjok — Hamar utánnam jöttél. — Meg vané a' békeiség, a' mellyet én mindég olyan örömeft kerestem ?

Jó-

J Ó S E F II.

Koránt sem: Selim, a' k Te utánad következett, egy ifjú bátor ember, a' ki a' hadakozást szereti.

A B D U L H A M I D.

Jólis tefzi, a' mostani környül állások között — mert a' fényes Porta nem adott okot a' mostani hadakozásra — a' Mosqua vezekedni való alkalmatóságot kerestett — Austria pedig fel bontotta a' békeiséget minden igaz ok nélkül.

J Ó S E F II.

Az Auszriai Ház köteles volt, a' Mosqua, mint maga szövetségese mellé állani.

A B D U L H A M I D.

A' két Császári Udvarok azt gondolták, hogy az egyetlen egy Fridrik hála után, épen leg jobbkor fog esni, a' fényes Portára egyesültt erővel rá ütni.

F R I D R I K.

A' Berlieni Udvar igen okosan tselekedett ebbe a' dologba — Látni való volt előre, hogy mind a' két Udvert megvonnyá a' Török háború, és hogy minden fáradságok 's költségek utánis sem,

mi valóságos nyereségek nem lesz, a' mi lesz, azt sem tarthatják meg kezeknél.

J Ó S E F II.

A' való, hogy a' költség már temérdek, és a' nyereség tsekély, noha a' második esztendőbe meg lehetős fökra mentek.

F R I D R I K.

Tsak ugyan elég az, arra a' második esztendőre. Laudon el foglalta Berbirt, és Gradiskát. — Höhenlöhe Hertzeg elkergette a' Törököket az Erdélyi gránitzról — Generalis Clarifait ki űzte őket a' Bánácból — a' vitez Kóburg megverte egy nagy Török tábort Foksány mellett Móldvába — meg verte a' Nagy Vezér Seregét Martinjesti mellett Móldvába — Laudon által mentt a' nagy Táborral a' Sáván, és meg vette Belgrádot — Kóburg Hertzeg elébb ment Oláh Országba, 's el foglalta Bukarestet — Höhenlöhe Hertzeg ismét meg verte a' Törököket Porcsény mellett — és Generalis Fabri meg vette Kladovát. Sok — igen sok ez egy esztendőbe!

ABDUL HBMID.

De igen kevés arra, hogy az által a' fényes Porta kényszeríttesen békefséget kötni. Ha a' Tartományoknak némely darabjai el foglaltatnak, abból még épen nem következik, hogy a' mi el van foglalva, annál maradjon, a' ki el foglalta — és hogy a' mi népünket olyan gyakran meg verik, azzal még nem nagyot fogy a' mi erünk. — Sokszor meg kell még verni a' Törököket, mig ők meg tanulják, hogy kell másokat meg verni, és mig Katonai regulához szoknak, hogy — a' szerint dolgozzanak a' Hadakozás idején.

F R I D R I K.

Ugy de a' miről én elébb szólék, még azt mind tsak az Auszriaiak vitték végbe, ez utolsó esztendejébe a' Háborúnak. — Hertzeg Potemkin meg vette Oszaków Várát — Wojnovits a' Hajós Sereg Fő Vezére, meg verte a' veres tengeren a' Török Hajós Seregnek elől járó részit — a' Mösquák sokszor szerentséfék voltak mind a' fekete, mind a' Velentzei Tengeren — el foglalták Galatzot,

latzot, Odtziatát, Akiermant — 's végre még Bendernek, annak az erős várnakis, annyi benne lévő őriző katonák melletis, kézbe kellett kerülni.

ARDUL HAMID.

Mind abbólis fog állani az egész nyereség, és nem hiszem, hogy mind ezekből valami a' két Császári Udvaroknak kezek közt meg maradjon — Nagyon börökbe áll a' többi Europai Hatalmaságoknak, hogy a' két Császári Udvar hatalmát nagyra ne hagyák nevededni — és már tsak eddigis elég fok felölről rángattyák őket, hogy valamiképen többre ne mehefsenek tzéljok elérésében. — A' fényes Porta mindég meg marad Európába a' maga rangjába.

V Ó L T A I R E.

Tsak a' kár, hogy azokon a' szép földeken, olyan durva és ostoba nép lakik — Bár tsak a' Török Császárok jobban igyekeznének rajta, hogy a' magok népeiknek elméjiket világosítanák, és őket emberek közibe valókká tennék — magok vennék annak leg több hasznát —

min-

mindjárt erősebb lenne a' Királyi Székek — s haszna vehetőbbek a' Katonaik.

A B D U L H A M I D.

Már azok tsak olyan tudákos okoskótok, mint a' minémüeket a' kementze mellet tanultt Böltsek fokszor ki találai gondolnak. Jártá volna be tsak az Úr maga a' Török birodalmat, vagy beszélt volna olyan emberekkel, a' kik azt szemekkel látták, majd más formán beszélne, el hinné, hogy a' mi Nemzetünk nem durva, nem ostoba, több közönséges gyermekek nevelésére való jó rendelések vagynak közte, mint más Europai Nemzetek közt, es az Vitéz hadra termett Nemzet, tsak legyen kinek jól vezérleni —

V O L T A I R E.

Abból tsak ugyan meg tetfzik hogy a' világ dalgába nem igen mezfize s nem igen tisztán látnak a' Törökök, hogy még mái napigis nem tartanak rend szerint való Követeket az Europai Udvaroknal — az által pedig hirtelen tudósitáft vehetnének mindenről, a' mi történik az Udvaroknál, s tudnak magokat mihez tartani.

AB.

ABDUL HAMID

Még eddig nem bánta meg a' fényes Porta, hogy a' maga dolgait úgy folytatta; a' minden Europai Udvarokból ott lévő Követek elegendé mek vetik a' mesterségeket, hogy mindent hírl adjanak. — Hanem tsak ugyan meg eshetik, hogy a' fényes Porta, mivel már több Europai Udvarokkal szorosabb Szövetségbe eik, hasonlóképen rendszerint való Követeket fog tartani.

F R I D R I K.

Már a' fényes Porta, ilyen nagy változások esvén az Europai Hatalmaságok állapottyában, a' maga Birodalmába örökösen meg marad, tsak támadjanak mindig olyan Császárok, a' kiknek jeles személybeli tulajdonságaik legyenek. — De amott jön Károly a' Lotharingiai Hertzeg, az Auszriai Belgium hajdani Gubernatora.

KILENTZEDIK ÖSZVE TALALKOZÁS.

---

*Az előbbiek. Károly a' Lotbaringiai
Hertzeg.*

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Egészséggel ezen a' békeségnek meze-
jen, Nagy József! — Hogy van most
a' dolog Belgiumban? A' régi rendibe
vané ismét minden?

J Ó S E F II.

Arról mind öszve se sok jót mondha-
tok, Édes Bátyám. A' zürzavarnak még
sints vége.

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Kétség kívülis utóllýárais tsak ugyan
az Auszriai Ház kedve szerint fog fordul-
ni minden. — Mert a' Belgák magokfe
tudják, mit akarnak — nem értenek e-
gyet egymás között.

F R I D R I K.

Frantzia Országának azon kell igyekez-
ni, hogy Belgium az Auszriai Háznál
maradjon, és egy könnyen nem fogja meg
engedni, hogy az senkitől nem függő

új Közönséges - társaságá legyen ; ha csak valamiképen Frantzia Országhoz nem áll.

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Mindjárt akkor, mikor a' Brabántziaiak makatskodni kezdtek, és nem akarták meg adni a' mivel tartoztak, leg jobb lett volna igen kemény, és hathatós eszközökkel élni, a' népnek az engedelmességre való kinfzerítése aránt, az Országtsendefségeért. — Mindjárt követték az Hennegau beliek a' Brabántziaiak példáját. — A' támadás, nyughatatlankodás miedenütt el terjedt — minden izgott mozgott, es a' Frantzia Orzági változások eszébe forgottak a' Belgának — Végre az Austriai Ház erőszakkal akarta meg mutatni, hogy ő Fejedelem, azomba nem vólta arra elégséges ereje Belgiumba.

J Ó S E F II.

Az igaz hogy közenségesen el keseredtek, mikor a' Brabántzia Tanáts, a' nép nagygyai, és a' *joyeuse entrée* fenmivé tétetett. Mert mindjárt akkor fegyverbe öltöztek a' búsúltt - hazafiak, és mentek a' Hollandusok közönséges jófzáfá-

szágaikba, és mindég többre szaporodott a' szárok. — A' Brabántziai nép nagygyai öszve gyültek Brédába, azután ki adta van der Noot közönséges irásba, hogy ök többé nem ismérnek senkit Uroknak — és így egészlen ki ütött a' Támadás és az Pártütés. A' búsúlt hazafiak egész tábort formáltak, van der Meerich Generalis vezérsége alatt meg verték a' Császár Generálisát Schrödert Turnhontnál. — Akarták öket meg gátolni, hogy többre ne mennyenek, de nem vóltt mivel, nemis jó móddal keztek. A' búsúlt hazafiak meg vették Gentet, és a' szomszéd várafakat, Brügget és Dornikot, 's az egész Flandria hozzájok tsatolja magát. — A' Flandriai nép nagygyai öszve gyülnek Gentbe, 's kiadják irásba, hogy ök senkit Uroknak nem ismérnek.

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Már ebbe a' zenebonába a' Vice-Királynak helyt kellett vólna állani, nem pedig elebb állani — A' Nemzettség hamarább alkura mentt vólna ő vele, mint a' Császár oda küldött embereivel. —

entrée, és minden szabadságokat ismét fel állítottak. De mi haszna?

J Ó S E F II.

Semmise. — A' Brüsseliek el foglalták a' Várást, és mi oda küldött Emberünk és Generalisunk azt fé tudták hogy mennek ki Brüsselből; azutáu Antverpia, Namur, Mecheln, Löven és az egész Brabántzia párttyokat fogta a' búsúlt hazafiaknak — ezek közönséges gyüllést tartottak a' nép Nagygyaiból Brüsselbe — világosan ki mondották, hogy Austriától többé nem függenek, különös Közönséges-társaságot állítottak fel, és már most Szövettségefeket keresnek.

K Á R O L Y H E R T Z E G.

Már annak a' ki menetelit most minden nehezen várja, ha vallyon a' hármaz Szövettség meg ismérié fenkitöl nem függönek lenni ezt a' közönséges új társaságot, és be veszié a' Szövettségbe.

F R I D R I K.

Tsak az ö magok belső átlapotttyok olyan legyen, hogy Izánot tegyenek a' többi Országok közt, azon semmi se mu-

lik, hogy meg ismérjék őket új Társaságnak lenni — A' nép Nagygyai még eddig többé avattak magokat, mint reájok volt bizva — a' felső hatalmagságot kezekhez vették, a' mellyet a' nép nekik által nem adott — Annak még először mind a' maga úttján kell el kezödni, 's folyni.

V O L T A I R E.

Amott jön még egy hires vitéz, és egy szerentsetlen Fejedelem hozzánk: Tizenkettödik Károly az, és harmadik Péter Czár.

T I Z E D I K ÖSZVE TALALKOZÁS.

Az elébbiek Tizenkettödik Károly. Harmadik Péter.

K Á R O L Y XII.

Békeséggel Nagy Császár!

P É T E R.

Mi újság az Ejjizaki Tartományokba?

J Ó S E F II.

Svétziának megint van most egy vitéz és bátor Királya, a' ki a' birodalmat jól meg markollya.

K Á R O L Y XII.

Ott szükségesek az olyan Királyok, egyébkint Svétzia az Europai Országok száma között tsak egy Nulla.

J Ó S E F II.

Gustáv Király a' Török Császárral hasznos Szövetséget kötött, és nagy bátorsággal folytattya a' Hadakozást a' Mosqua ellen. — A' Polgárokat és Parasztokat maga részire tudta hajtani, és az által a' múltt esztendőbéli Ország Gyűllésébe sok Rendeléseket törvényesen meg állított, a' mellyek a' Koronának hasznara tzelőznek, és annak hatalmát nevelik.

F R I D R I K.

Jobbat soha nem lehetett volna gondolni, mint a' Török Császárral való Szövetség — kéttség kívül Lengyel Országis bele fog avatkozni ebbe a' Szövetségbe, és az egy hatalmas eszköz

lesz arra, hogy — minden Török habo-
rúnak minél hamarább vége legyen.

P É T E R III.

Mosqua Országának az valósággal nagy
horog lesz az orrán, 's nézhet ide 's
tova. — Eddig ha Török háború volt,
hátúl nem kellett semmitől félni, de már
más nótát fújnak.

K Á R O L Y XII.

De mi lett az Ejszaki Háborúból, Ki
a' legény ?

J Ó S E F II.

Mint hogy a' Dánus vezte maradt,
az hármaz Szövetség után, Gustávnak
szabadon volt mind a' két keze; de
csak ugyan nem történt semmi emléke-
zetre méltó dolog. — Meg verte ugyan
Stedingk Oberster, Michelfont a' Mosqua
Generalist; de megint erőt vett ez. —
Ki rukkolt a' Svétziai hajós seregis,
és rá akadtt a' Mosquákra Oelandnál;
keztek ágyúzni, de a' Svétziai részről
vádolták a' Tengeri Vice Fő Vezért
Lilienhornt, hogy nem jól vigyázott a'
jel adásokra, és így ő volt oka, hogy
a' Svétziai hajós Sereg nem gyözhe-
tett,

tett, a' melly ismét be szállott Karls-
krónba.

K Á R O L Y XII.

A' szárazonis pedig nem igen mentek
többre? Héjha most Gustávnak meg vólná-
nak az én régi próbált Katonáim!

J Ó S E F II.

A' Svétziai Tábor be ütött ugyan a'
Mosquákhoz tartozó Finnlandiába, birko-
zásba estek Mattiánál és Peipolánál, be
vette magát bellyebbis, meg vette Hög-
forst, és más szoros útakat — de Kaul-
bars Generalis ellent allott, hogy tovább
ne menyenek, úgy hogy a' Ktrálnakis
viszfa kellett vonúlni. Stedingk Ober-
ster ismét meg verte ugyan Schultzot
a' Musquá Generalist, de mi haszna se
vólt a' gyözedelmének.

P É T E R III.

Még Svétzia tsak egyedül maga birko-
zik a' Mosquákkal, addig semmife lesz
az Ejszaki Háborúból. — Svétziának
minden erejét ki kell tenni tsak azértis
hogy magát óltalmazhassa, és nem lehet
neki nagyra vetni a' fejét.

K Á R O L Y XII.

Az semmit se teszen a' Svekus ellen, hogy igen sok az ellensége. Hiszem hajdan sokszor keves Svekus sok Masquát meg vertt. —

P É T E R. III.

Még akkor nem a' vóltt a' Mosqua Katonaság, a' mi már most lett sok hadakozások által gyakoroltatván.

K Á R O L Y XII.

Vége letté az egész háborúnak azzal, a' mit el bezéltt Felséged, Kedves ?

J Ó S E F II.

Nem. Ki szállott mind a' részről az hajós fereg, keménnyen fogták egy mást; a' Mosquák lettek győzedelmesek a' Nassau Hertzeg vezérlése alatt, a' Svekufok pedig kintelenek vóltak vissza szivódni Schvertholmba — mind a' vizen, mind a' szárazon rajtok ütöttek a' Mosquák Högforsnál, 's ki hajtották a' Mosquákhoz tartozó Finnlándiából — Stedingk Generalis ugyan ismét előre mentt, és Armfeld Generalis el üzte a' Mosquákat Elgfoától — Mind a' ket fereg ismét vissza vonúltt a' Svétziai Karlskronba,

ba, a' Mosqua Reválba. — Gustáv ha-
za mentt Svétziába, 's ezzel vége lett
ez úttal mindennek.

K Á R O L Y XII.

Úgy tartom, ez idén békeféség lesz,
és kéttéség kívül a' Svekuft nem botsát-
tyák el üres kézzel.

J Ó S E F II.

Meg érheti azzal a' pénzel, a' mel-
lyet a' Török Császártól kapott — hogy
valami Tartományt adjanak neki, abból
nehezen lesz valami.

F R I D R I K.

Lesz arra gondja az én Ötsémnek,
hogy kiki ki elégittésék, és hogy Prus-
fiais el vegye méltó jutalmát maga kü-
lönös szolgállattyának, melly szerint az
egész Török háború alatt még nem moz-
dútt.

P É T E R III.

Mosqua Ország nem szorútt rá, hogy
a' békeféség meg nyeréséért valamit fel-
áldozzon; kéttéség kívül Lengyel Ország-
ból kell annak ki telni.

J Ó S E E II.

Úgyis van ott egynehány darab föld, némelly Tartományok és Várasok, a' mellyeknek Lengyel Ország nem fok hasznát veszi, Prussianak pedig jó keze ügyébe esnek.

F R I D R I K.

Kéttség kívül Dantzkára, Thornra, Kurlandra fog esni a' fors. Mert Prussianak azon kell igyekezni, hogy minél jobban be felé nyomja a' Mosquát, és a' régi Pruffiai Tartományok határai Mosqua Ország felé jobban nyúljanak.

P É T E R III.

Amott közelit valaki.

T I Z E N E G Y E D I K ÖSZVE TALALKOZÁS.

Az elébbiek. Hatodik Károly Császár.

K Á R O L Y VI.

Minden jót, édes ditséretes Unokám, ezen a' békeség mezejen! — Teis meg hartzoltad már a' Te terhes hartzodat.

Jó-

J Ó S E F II.

Végzetlenül örülök, hogy az én érdemes Nagy Atyám tárfáságába érkeztem — Az igaz, az én uralkodásom nem volt egyéb, hanem a' száma nélkül való akadályokkal való tufakodás.

K Á R O L Y VI.

Tsak ugyan nem hagytad Te az Ausztriai Birodalmat olyan veszedelmes állapotok között, mint én mikor ki múltam, nemis lesz most femmi nagy izgága.

J Ó S E F II.

A' mint a' mi Udvarunk most minden Europai Hatalmaságokkal egyet ért, femmi a' féletől nem lehet félni: tsak azt szerettem volna, ha a' Római Király válaszfása még az én éltembe meg eshetett volna.

K Á R O L Y VII.

A' Német Országai Fejedelmekre néve femmi hasznosabb nem lehet, mintha abba meg egyeznek, hogy a' Császfáság maradjon meg az Ausztriai Háznál.

J Ó S E F II.

Az alattomba való kézfületek még eddig

dig odais széloztak, 's minden jót lehet
aránta reményleni.

F R I D R I K.

Most nints semmi tetemes ok, miért
ne választaná Német Ország a' Császárt
az Ausztriai Házból; ha csak az Ausztriai
Fejedelemnek magának nintsenek valami
okai, hogy ezt a' méltóságot fel ne
válalja.

J Ó S E F II.

Annál nints igazabb, hogy az által
az Ausztriai Háznak hatalma semmit nem
nevekedik, ki vévén azt, hogy az Au-
sztriai Fejedelmek, mint Császárok hírek
nélkül semmi nem eshetik Német Ország-
ba — a' Német Fejedelmek öszve szö-
vetkezések mellet pedig, nem lehet fél-
ni, hogy valamellyik el hatalmasodna a'
többi felett.

K Á R O L Y VI.

A' Nagy Leopold, a' ki Te utánnad
következett, a' kinek annyi fok Kato-
nái állanak talpon, a' ki annyi fok féle
képen segíthet magán a' maga tarto-
mányaiba, hatalmasan meg óitalmazza az
Ausztriai Ház ditsőségét.

Jó.

J Ó S E F II.

Tsak először a' belső zenebonák a' Birodalomban örökösen le tsendefittefennek, azután egy szívvél lévén a' mi minden örökös Tartományaink, mindennek meg felelhetnek a' ki beling fog.

K Á R O L Y VII.

Nagyon sajnállottam azokat a' zenebonákat, a' mellyek a' Te életed végen minden felől fel támadtak, és neked még annyi szomorúságot és szenyved ft okoztak. 'S még azon felül a' nagy feb, a' mellyet ejtett sziveden az Erseb Hertzeg Afzfzony halála!

J Ó S E F II,

Hol van az az Angyal, hadd szóljak vele, 's hadd vigasztallyam? — Keserű pohara vóltt az a' szenyvedéseknek, a' mellyet nekem az én lételemnek leg utolsó óráiban meg kellett innom.

K Á R O L Y VII.

Miólta Te ide érkeztél, mindég a' magánoságot kereli, és nem igen társalkodik a' Lelkekkel.

F R I D R I K.

Igen jó az, hogy a' mint itt vagyunk, nintsen meg bennünk az az érzékenység, a' melly szerint a' felső világon némelly dolgokhoz közünk volt.

K Á R O L Y VII.

Majd gondolkodnak oda fel újabb Szövetkezésekről — majd rá vigyáznak, hogy az Auszriai Ház meg ne erőteledjen — és Leopöld, a' ki körül Te olyan bölts embereket hagytál, és a' ki magais meg mutatta, hogy ő okos Fejedelem, meg fogja a' mi Házunk dicsőségét erősíteni.

J Ó S E F II.

Bizzunk hát mindeneket az Isteni bölts gondviseelésre. — Az Auszriai Ház hatalma soha ne ingadozzon, hanem maradjon meg mind örökké: minden Nemzeteket, a' mellyek annak páltzája alatt vagynak érje sok boldogság, és békeség. — és a' Magyar Nemzet virágozzon mindég!!

V É G E.